

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Inzicht in Afrika (Understanding Africa)

Winden, M.C.A. van; Dalen, D.A.M.E. van

Citation

Winden, M. C. A. van, & Dalen, D. A. M. E. van. (2011). *Inzicht in Afrika (Understanding Africa)*. Leiden: African Studies Centre. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/31449>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/31449>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

INZICHT IN AFRIKA
UNDERSTANDING AFRICA

Afrika-Studiecentrum

SOME OF THE ASC'S RECENT VISITING FELLOWS

Fatimata Diallo,
Senegal

Etanislav Ngodi,
Congo Brazzaville

Elisabeth Yaoudam,
Cameroon

Issa Younoussi,
Niger

Chibuike Uche,
Nigeria

Eliakim Sibanda,
Zimbabwe,
now Canada

Adalbertus Kamanzi,
Tanzania

Hassan Juma
Ndzovu,
Kenya

Samia Satti Osman
Mohamed Nour,
Sudan

Getie Gelaye,
Ethiopia

The ASC has a Visiting Fellowship Programme for scholars from abroad.
www.ascleiden.nl/research

VOORWOORD

In dit boekje laten wij zien wat voor onderzoek de wetenschappers en documentaristen van het Afrika-Studiecentrum verrichten, en ook h oe ze dat doen: samen met wie en met welke inspiratie.

In onze mondiale samenleving zijn ontwikkelingen in Afrika verbonden aan de onze, of het nu gaat om land-grab (de verkoop van grond aan veelal buitenlandse partijen), de snelle groei van steden, radicalisering of migratie. Daarom is het werk van het Afrika-Studiecentrum niet alleen voor andere wetenschappers van belang, maar ook voor beleidsmakers, ngo's en multinationale bedrijven en organisaties, journalisten en anderen.

Het Afrika-Studiecentrum biedt onderdak aan onderzoekers met een uitstekende reputatie en aan een bibliotheek van wereldklasse. Het onderhoudt bovendien talloze grote en kleine forums voor ontmoetingen, van seminars en conferenties tot aan de Connecting Africa-website.

Daardoor kan het Afrika-Studiecentrum een internationaal centrum zijn, waar Afrikanisten kennis opdoen en uitwisselen en elkaar inspireren. Verschillende van onze onderzoeksprojecten worden uitgevoerd in samenwerking met universitaire partners in Afrika of Europa. Bij andere zijn ngo's, bedrijven of VN-organisaties nauw betrokken. Samen met de Faculteit Letteren en Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden verzorgt het Afrika-Studiecentrum een Research Master-opleiding waaraan wetenschappers uit heel Nederland meewerken. Tweederde van de studenten in deze opleiding komt van buiten Nederland. Al die vormen van samenwerking maken het Afrika-Studiecentrum tot wat het is.

Ik hoop dat deze voorbeelden van ons werk u ook inspireren.

Prof. Dr. Ton Dietz, directeur

Our intention with this brochure is to illustrate the kind of research we do at the African Studies Centre in Leiden, as well as how we work and what inspires us.

In our global society, developments in Africa are linked to ours, whether they involve 'land grabbing', the fast growth of cities, radicalisation or migration. That is why the work of the African Studies Centre is not only of importance to other researchers but also to policymakers, journalists, NGOs and multinational companies and organisations.

The African Studies Centre is home to documentarists and researchers with an outstanding reputation and it houses a world-class library. Moreover, it maintains countless small and large forums for meetings, ranging from seminars and conferences to the Connecting Africa website.

In this way, the African Studies Centre is able to fulfil the role of an international centre, where Africa specialists from within the Netherlands and abroad can find and share knowledge, and inspire one another. Several of our research projects are being conducted in cooperation with partner universities in Africa or in other European countries. NGOs or multinational organisations are closely involved in other projects. Every year, we offer places to some eight guest staff members from Africa. Together with the Leiden University Faculty of the Arts and Faculty of Social Sciences, the African Studies Centre offers a Research Master's degree programme on which researchers from right across the Netherlands work. Two-thirds of the students participating in this programme come from outside the Netherlands.

I hope that the examples of our work in these pages will also inspire you.

Prof. Dr. Ton Dietz, Director

Photo: Tom van der Leij

WATER VERMENGD MET POLITIEK

Kenia hervormt zijn watersector, om voor meer mensen veilig water te garanderen. Twee steden waar Dick Foeken onderzoek doet, Homa Bay en Kisii, liggen dicht bij het Victoriameer: 'Op zich is daar aan water geen gebrek. Maar zelfs daar krijgt lang niet iedereen goed water. Alleen voor de rijken is het zelden een probleem.' Dat suggereert meer politieke dan technische obstakels. Werken hervormingen dan wel en worden de armen er beter van? Dat onderzoekt sociaal-geograaf Foeken samen met zijn collega Sam Owuor van de University of Nairobi.

Kapotte leidingen, nooit betaalde abonnementen, lange rijen bij te weinig pompen. Meer efficiëntie wilde de Keniaanse regering, en haalde daarom de verantwoordelijkheid voor de watervoorziening weg bij lokale overheden en bracht die onder bij semi-private waterbedrijven met bedrijfsmatige doelen. Zo moet water ook voor armen beter beschikbaar en betaalbaar worden. De VN Habitat-organisatie zorgde, met o.a. Nederlands geld, voor verbetering van de infrastructuur: betere pompen en pijpleidingen en uitbreiding van het netwerk naar buurten van lage inkomens. Daar komen meer 'waterkiosken', hokjes met een kraan erin en iemand die tegen betaling van een laag bedrag water uitgeeft. De kiosken worden beheerd door community-based organisations, vaak vrouwengroepen. Die hebben ook een stem in de platforms van belanghebbenden die als adviseur optreden voor de gemeenten. Ze geven bijvoorbeeld aan waar nieuwe waterkiosken wat hen betreft moeten komen. Zo kan de watersector beter werken.

'De ambtelijke hiërarchie van de gemeente Kisii was aanvankelijk bang voor het platform van belanghebbenden, als nieuwe machtsstructuur,' zegt Foeken. 'Maar gaandeweg accepteerde ze het platform en de watervoorziening lijkt daar nu beter te functioneren. Dat heeft onder meer te maken met de individuele toewijding van betrokkenen. Ik heb

Waterkiosk van UN-HABITAT in de wijk Jogoo, Kisii.

Foto: Dick Foeken

grote bewondering voor sommige mensen daar; die enorm hun best doen om alles open en eerlijk te organiseren.' Maar in Homa Bay gebeurde het omgekeerde. Een dag na de opening van een nieuwe waterkiosk ging de kraan weer dicht. Pijpen en pompen zijn in orde, het probleem ligt op het niveau van de lokale politiek. In beide steden hebben de lokale overheden via aandelen nog steeds een grote vinger in de pap van de waterbedrijven.

'De uitdaging is om te ontrafelen waarom het bij veel gelijke omstandigheden in de ene gemeente werkt en het in de andere toch mis gaat.'

WATER BLENDED WITH POLITICS

- 4 Kenya is reforming its water sector to guarantee more people have access to safe water. Homa Bay and Kisii, two cities where Dick Foeken is conducting research, are located close to Lake Victoria. 'In principle, there is no shortage of water. But even there by far not everyone has access to good water. Only for the rich is it rarely a problem.'

This suggests that the obstacles are more political than technical. Are the reforms then actually working and are the poor benefiting from them? That is the question human geographer Foeken and his colleague Sam Owuor from the University of Nairobi are studying.

Broken pipes, subscriptions left unpaid, long queues at the too scarce pumps. The Kenyan government wanted greater efficiency and

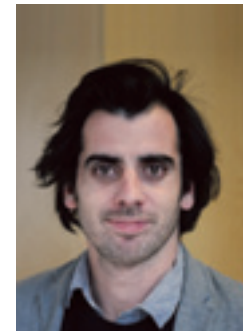

therefore removed responsibility for the water supply from local authorities and gave it to semi-private water companies with commercial goals. In this way, water was to become better available and more affordable for the poor. Using funds supplied by the Netherlands, among others, UN-HABITAT provided for improvements in infrastructure: better pumps and pipelines and extending the network into low-income districts. More 'water kiosks', stands with a tap where water is sold for a nominal price, are being built in these areas. These kiosks are managed by community-based organisations, often women's groups, that also have a vote in the stakeholder platforms that act as advisors for the municipalities. For example, they indicate where they believe new kiosks should be set up. This enables the water sector to function more efficiently.

'The bureaucratic hierarchy of the municipality of Kisii was initially afraid of the stakeholder platform as a new power structure,' says Foeken. 'But gradually they accepted the platform and the water supply now seems to be functioning better. Among other things, this has to do with the personal commitment of those involved. I have great admiration for some of the people there who are doing their utmost to organise everything fairly and transparently.' But in Homa Bay, the reverse happened. Just one day after the opening of a new water kiosk, the tap was turned off. The pipes and pumps were working. The problem was at the local political level. In both cities, the local authorities have been gaining increasingly more control of the water companies by acquiring shares. 'The challenge is to discover why, under very similar conditions, things work well in one municipality and yet go wrong in another.'

*Kids play and enjoy the water while mothers do their washing.
Photo: Tom van der Leij*

KUNSTMATIGE STEDEN

'Steden zijn de plekken waar je aanknoopt bij de wereld. Amsterdam, Accra, daar willen mensen zijn,' zegt historicus Sebastiaan Soeters. 'Maar steden als Lagos of Kampala, waar armoede toeneemt en stedelijke planning nihil is, zijn voorbeelden van hoe een stad niet moet worden.'

Stedelijke ontwikkeling in Afrika verloopt anders dan in andere werelddelen. Elders gaat stedelijke groei gepaard aan groei van het nationaal inkomen. In Afrika meestal niet. Waar hem dat in zit is niet duidelijk, maar de geschiedenis van de relatie tussen de Ghanese stad Tamale en haar omgeving kan dat volgens Soeters verhelderen. Hij is opgeleid aan de universiteiten van Kaapstad en van Amsterdam en bracht zijn promotieonderzoek onder bij het ASC.

'Tamale werd door de koloniale bestuurders gecreëerd als uitvalsbasis voor hun bestuur, op een plek waar geen sterke traditionele maatschappij bestond met algemeen geaccepteerde vormen van autoriteit. Het is een 'gefabriceerde stad', waar mensen langs de weg zitten te wachten tot er iets gebeurt, afgesneden van hun omgeving.'

Van zulke steden zijn er in Afrika veel, en ze groeien sneller dan de oude steden, met alle problemen van dien. De organisatie van voorzieningen als water of elektriciteit is in Tamale bijzonder slecht, en er heerst hoge werkloosheid. Soeters onderzoekt in welke mate die zaken te maken hebben met het gegeven dat autoriteit hier niet vastligt, en verdeeld is onder talloze instellingen.

'Wie een stuk grond of een vergunning nodig heeft, kan het langs allerlei wegen proberen. Of hij kan gewoon zijn gang gaan, of juist om arbitraire redenen stranden. Zo'n stad is eigenlijk één grote informele sector. Er is de afgelopen veertig jaar veel gejuicht over de informele sector. Maar de spanning tussen de informele sector in alsmaar

*Vroege urbanisatie: de in onbruik geraakte Victoria Cinema in het centrum van Tamale.
Foto: Sebastiaan Soeters*

groeïende steden enerzijds en het behoorlijk functioneren van een staat anderzijds is misschien wel explosief.'

Inzicht in de politieke en economische ontwikkelingen van 'kunstmatige' steden is belangrijk voor de toekomst. Urbanisatie krijgt al een tijd lang aandacht van journalisten, sociale wetenschappers en kunstenaars, maar die richten zich vaak op de beleving van mensen in 'oude' steden. 'Pas als erkend wordt dat steden als Tamale méér zijn dan een uitvalsbasis voor koloniale of tegenwoordig voor ngo-kantoren, kunnen plannen worden gemaakt voor de aanpak van de snel groeiende problemen.'

INVENTED CITIES

- 6 'Cities are places where you meet the rest of the world. Amsterdam, Accra, that's where people want to be,' says historian Sebastiaan Soeters. 'But cities like Lagos or Kampala, where poverty is increasing and where there is hardly any urban planning, are examples of what cities should not be like.'

Urban development in Africa is different from what it is in other parts of the world. Elsewhere, urban growth is linked to a country's rising national income. In Africa this is not usually the case. Why is that? Soeters believes that the historical relationship between the Ghanaian city of Tamale and its surroundings can offer an explanation. He studied at the University of Cape Town and the University of Amsterdam and is now working on his PhD at the ASC. 'Tamale was created by colonial administrators as a base for their administration. The city grew in an area without a strong traditional society with well-established forms of authority. In that

sense, it is a city without a throbbing heart, with people sitting by the side of the road waiting for things to happen, cut off from their surroundings.'

Unemployment is high and the organization of public services, such as water and electricity, is poor. Soeters looks at how these problems relate to the loose patterns of authority. 'A city like this is in fact just one big informal sector,' he says. 'The informal sector has been hailed over the last forty years. But it has its risks too. The tensions between the informal sector on the one hand and the functioning of the state on the other may cause serious conflicts.' Understanding the political and economic development of 'invented cities' is important for the future. 'Not until it is recognized that cities like Tamale need to be more than a former base for colonials, or nowadays for NGO offices, can plans be made to deal with the specific problems they are facing.'

The Main Drag: Tamale's high street.
Photo: Sebastiaan Soeters

The Palace of the Dakpema, one of Tamale's Traditional Authorities.
Photo: Sebastiaan Soeters

Mobility: The Driver of Urbanisation.
Photo: Tom van der Leij

RELIGIE EN CONFLICT

Wat gebeurt er bij de radicalisering van islamitische groeperingen in de Hoorn van Afrika? Jan Abbink concentreerde zich eerder op het samenleven van christenen en islamieten in de regio. 'Maar ik maak me zorgen om de manier waarop de polemiek tussen christenen en islamieten wordt gevoerd. Parochiale standpunten eisen steeds meer plaats op in de publieke ruimte. Dat dwingt mensen om antwoorden te formuleren, ook als ze zich liever niet hadden willen uitspreken. Persoonlijk betreur ik dat - de moskeeën en kerken die in brand worden gestoken, alle ellende; als wetenschapper wil ik weten waarom en hoe het gebeurt.' Een van Abbink's onderzoeksprojecten richt zich op die vraag.

'In Somalië zijn nieuwe groepen opgekomen die radicaler zijn dan de Taliban. Die zijn zo invloedrijk dat ze de mainstream islamieten bekritisseren in termen van een doorwrochte islamitische doctrine, waar de gematigde islamieten geen goed weerwoord op hebben. "Misschien hebben die jongens wel gelijk", denken veel gematigde geloofsgenoten die niet zoveel teksten en tradities paraat hebben.'

'In 1991 implodeerde de staat in Somalië. Civil society was zwak en er kwam geen nieuw gezag. Religie werd de bodem waarop politieke macht kon worden opgebouwd en zo konden radicaal-militante groepen als al-Shabaab sterk worden. In Ethiopië is de relatie tussen staat en religie beter vastgelegd en is de situatie minder ernstig. Maar ook daar vindt polarisering plaats. De islamitische en christelijke polemiek wordt gevoerd door geleterde groepen in steden en de opinies raken verspreid via CD's, VCD's, en zelfs Bluetooth of mp3-bestanden. Hoe reageren de minder geschoolde mensen buiten de steden? Sommigen zijn onder indruk van de kennis van de islam van de radicalen, anderen herkennen hún islam niet. Dat zit 'm niet alleen in hun verschillende economische situatie, die verklaring is te simpel,' zegt antropoloog Abbink. 'In sommige streken in Ethiopië is er onder

Motorfietstaxi's en een moskee, een vertrouwd beeld in veel Afrikaanse landen.

Foto: Tom van der Leij

islamieten een tegenbeweging op gang gekomen tegen de akrariwotch, de 'fanatici' in het Amhaars. Door andere sociaal-religieuze en historische oorzaken is daar minder voedingsbodem voor een radicale islam. Zowel christenen als moslims hebben door hun nationale geschiedenis een beeld van hun eigen religie als gastvrij en strevend naar harmonie. Maar de financiering van radicalen, vanuit Saoedi-Arabië en andere landen, kan die cultuur wel verstoren.'

RELIGION AND CONFLICT

- 8 What happens when Islamic groups in the Horn of Africa become radicalised? Jan Abbink had earlier focused on Christians and Muslims living together in this region. 'But I am worried about the way in which the polemic between Christians and Muslims is developing. Parochial views are demanding increasingly more space in the public sphere. This is forcing people to formulate answers even if they would prefer not to voice their views. Personally, I think this is a great shame - mosques and churches being burned down, all the misery; as a researcher I would like to find out how this happens.' One of Abbink's research projects is focused on this issue. 'In Somalia, new groups have emerged that are more radical than the Taliban. They are so influential that they criticise mainstream Muslims in terms of a far-reaching Islamic doctrine against which moderate Muslims cannot defend themselves. 'Perhaps these boys are right,' think many moderate fellow believers who do not have as many texts and traditions at the ready.'

'In 1991 the state in Somalia imploded. Civil society was weak and no new authority emerged. Religion became the foundation on which political power could be based and in this way radical-militant groups

like al-Shabab were able to gain strength. In Ethiopia, the relationship between the state and religion is better established and the situation is less serious. But polarisation is also taking place there. In cities, well-educated groups are fuelling Islamic and Christian polemics and spreading them on CDs, VCDs, and even via Bluetooth or mp3 files. How are less educated people outside the cities reacting? Some are impressed by the radicals' knowledge of Islam, others do not recognise their kind of Islam.

'This is not only due to their different economic situations, that answer is too simple,' says anthropologist Abbink. 'In some regions in Ethiopia a counter-movement has been set in motion among Muslims, resisting the akrariwotch, 'fanatics' in Amharic. There, different socio-religious and historical factors make for a less fertile breeding ground for radical islam. As a result of their national history, both Christians and Muslims have an image of their own faith as welcoming and striving for harmony. But the financing of radicals by Saudi Arabia and other countries could well distort this culture.'

VCDs with religious polemical messages, issued recently in Ethiopia.

ZIEKTEKOSTENVERZEKERING

Kwetsbare mensen investeren relatief veel in de opvang van risico's. Ze verkopen bijvoorbeeld een koe om geld te stoppen in hun sociale netwerk. Maar geld dat ze besteden aan bescherming tegen risico's, gaat niet naar productieve activiteiten. Zo versterken kwetsbaarheid en armoede elkaar. Een formeel verzekeringssysteem voor ziektekosten is veel goedkoper dan de kosten van het sociale vangnet én het ziekenhuis of medicijnen, en zo'n systeem kan mensen uit die vicieuze cirkel bevrijden.

Dat is de hypothese die Marleen Dekker en André Leliveld in Togo onderzoeken. Als mensen goed verzekerd zijn voor ziektekosten, gaan ze dan meer investeren in economische activiteiten? De ngo Plan Nederland wil het antwoord weten en financiert daarom het onderzoek. En zo werken de twee economen het liefst: een wetenschappelijke vraag koppelen aan concrete beleidsvragen.

De zusterorganisatie van Plan Nederland, Plan Togo, organiseert en mede-financiert een ziektekostenverzekering in een aantal districten van het land. Ook in andere Afrikaanse landen zijn de afgelopen jaren ziektekostenverzekeringen opgezet. Onderzoek daarnaar heeft tot nu toe gekeken naar het functioneren van de organisaties, maar niet zozeer naar de resultaten voor de verzekerden. Dat doen de beide economen wel. In een meerjarig project bestuderen ze zowel het effect op de gezondheid van deelnemers in de onderlinge verzekering, als de besteding van uitgespaard geld.

Verzekerde gezinnen gaan in het algemeen sneller naar de dokter, blijkt uit de eerste fase van onderzoek. 'Wat ook naar voren lijkt te komen is een verbetering voor meisjes. Bij huishoudens die niet verzekerd zijn, zien we dat meisjes als ze klachten hebben niet snel naar de dokter gaan, jongens wel. In huishoudens die wel verzekerd zijn, valt het onderscheid tussen jongens en meisjes in die zin weg.'

Een kliniek op het platteland van Togo waar verzekerde gezinnen terecht kunnen voor medische zorg.

Foto: Marleen Dekker

'Of dat is toe te schrijven aan de introductie van de verzekering, dat weten we pas over een paar jaar,' zegt Leliveld. Dekker: 'Een belangrijke vraag is ook wat er gebeurt met de informele verzekeringssystemen verbonden aan familie, kerk, burens, als een formele verzekering goed functioneert. Hoe vergaat het mensen in dat netwerk die geen lid worden van de formele verzekering?'

Bij het ontwerp van het onderzoek, bij het enquêteren en het interpreteren van resultaten zijn verschillende ngo's betrokken. Zo zijn wetenschap en concreet beleid in dit project voortdurend gekoppeld.

HEALTH INSURANCE

10 Vulnerable people invest relatively highly in covering risks. For example, they will sell a cow to put money into their social network. But this money that they spend in protecting themselves against risks, is not used for productive activities. In this way, vulnerability and poverty reinforce one another. A formal insurance system for medical expenses is much cheaper than the costs of a social safety net plus the hospital or medicines, and such a system can help people to break free of this vicious circle.

That is the hypothesis that Marleen Dekker and André Leliveld are researching in Togo. If people are properly insured against medical expenses, will they invest more in economic activities? The NGO Plan Nederland would like to discover the answer and is therefore funding the research. And that is how the two economists like to work best: linking a scholarly thesis to concrete policy issues. Various NGOs are involved in designing the study, conducting surveys and interpreting the results.

Plan Togo, the sister organisation of Plan Nederland, is organising and co-financing a health insurance scheme in several districts of the country. Health insurance schemes have also been set up in other African countries in recent years. Research into the schemes has to date examined the functioning of the organisations but has not really looked at the results for the insured. That is what the two economists are doing. In a multi-year project, they are studying the effect on the health of the participants in the mutual insurance schemes as well as how the money saved is being spent.

The initial phase of the study shows that insured families are more likely to seek medical aid more quickly. 'Moreover, there seems to be an improvement for girls. In households that are uninsured, girls with complaints are unlikely to visit a doctor quickly, boys do. In households with health insurance, the distinction between the behaviour of families regarding boys and girls disappears. But it will take a few years before we know whether this can be ascribed to the insurance,' says Leliveld.

*A Health Insurance Office.
Photo: Marleen Dekker*

The name of one district scheme, Dite Dama, means 'mutual aid'. Photo: Marleen Dekker

*"I am insured.
The health of my
family is guaranteed."
Photo: Marleen Dekker*

MIGRANTEN EN HUN MOBIEL

Skype, internet en de mobiele telefoon hebben migratie veranderd. Maar hoe, wil de Kameroenese Henrietta Nyamnjoh weten. Ze onderzoekt dat voor migranten uit twee Kameroenese streken, die in Nederland en Zuid-Afrika werken. 'Ik ken een vrouw in Kaapstad die vaak belt naar haar moeder in Kameroen. Ze kan haar dokter in Kaapstad heel precies haar moeders diabetesverschijnselen beschrijven, waarna ze recepten van hem krijgt en vervolgens de medicijnen opstuurt, die in Zuid-Afrika goedkoper zijn dan in Kameroen.'

Het andere uiterste is dat van de moeder in een afgelegen dorp in Kameroen, die op een afgesproken tijd op een heuvel moet gaan staan om verbinding te krijgen en dan moeizaam een telefoongesprek te voeren.

Een van Nyamnjoh's vragen is wanneer mensen nieuwe communicatie-technologie alleen gebruiken om 'hallo' te zeggen, en wanneer ze informatie doorgeven die belangrijk is voor welzijn en ontwikkeling van de mensen thuis. 'Vooraf jonge migranten gebruiken internet bijvoorbeeld ook om vrienden thuis beltegoed te sturen. Zo houden ze hun netwerk in Kameroen in stand, en zijn ze verzekerd van een warme ontvangst als ze - tijdelijk - naar Kameroen teruggaan.'

'Maar er is ook een andere kant aan de medaille,' zegt Nyamnjoh. 'ICT werkt ook als een koord waarmee de familie thuis aan de vertrokken zoon of dochter trekt. Steeds laten ze weten dat jouw succes ook hun succes moet zijn. De druk op migranten neemt daardoor misschien wel toe.'

Het onderzoek van Henrietta Nyamnjoh maakt deel uit van het project Mobile Africa Revisited, waarin het Afrika-Studiecentrum universiteiten in Mali, Tsjad, Kameroen en Kaapstad heeft betrokken. Henrietta zelf wil op haar werk promoveren bij een van de project-

*De mobiele telefoon - in wiens voordeel?
Foto: Mirjam de Bruijn*

leiders, professor Mirjam de Bruijn. Die zegt: 'Mobiele telefonie en internet hebben veel positieve effecten gehad op mobiliteit. Maar de boodschap dat ieders mogelijkheden daardoor toenemen strookt niet altijd met de werkelijkheid, en zeker niet voor iedereen. De groeiende weerstand in Europa tegen immigratie beïnvloedt onze vraagstelling. Zo is de confrontatie tussen het ideaal van mobiliteit en de feitelijke mogelijkheden daartoe onderwerp van dit onderzoek geworden. De vraag blijft of de techniek de wereld echt opener maakt.'

<http://mobileafricarevisited.wordpress.com>

MIGRANTS AND THEIR MOBILE PHONES

12 Skype, the internet and mobile phones have changed migration. But exactly how, is what Cameroonian Henrietta Nyamnjoh wants to find out. She is examining this in a study of migrants from two regions of Cameroon who are working in the Netherlands and South Africa. 'I know a woman in Cape Town who frequently calls her mother in Cameroon. She can then give her doctor in Cape Town a very accurate description of her mother's diabetes symptoms, after which he writes out a prescription and she then sends her mother the medication, which is cheaper in South Africa than in Cameroon.' The other extreme is a mother living in a remote village in Cameroon who has to climb to the top of a hill at an agreed time to get reception on her mobile and then have a conversation with quite some difficulty.

One of Nyamnjoh's questions is when people use new communication technology just to say 'hello', and when they use it to pass on information that is important for the welfare and development of people back home. 'Young people in particular use the internet, for example, to send friends at home prepaid top-up credit. In this way they maintain their network in Cameroon, and they are assured of a warm welcome when they return - temporarily - to Cameroon.' 'But the coin has a flip side too,' says Nyamnjoh. 'ICT also functions as a leash held by the family back home. They constantly tell you that your success should be their success too. The pressure on migrants may well be increased in this way.'

Henrietta Nyamnjoh's research is part of the Mobile Africa Revisited project, in which the African Studies Centre has involved universities in Mali, Chad, Cameroon and Cape Town. Henrietta herself would like to use her work for a PhD dissertation supervised by one of the project leaders, Professor Mirjam de Bruijn. The Professor says: 'Mobile telephony and the internet have had many positive effects on mobility. But the message that they open up new opportunities for all is not always in line with reality and certainly does not apply to everyone. Growing resistance to immigration in Europe is influencing our research questions. For instance, the conflict between the ideal of mobility and the actual possibilities for mobility have become a subject of this study. The question remains as to whether technology is truly making the world more open.'

<http://mobileafricarevisited.wordpress.com>

*Pastor praying for the bereaved family at a wake keep in Amsterdam.
Photo: Henrietta Nyamnjoh*

REVOLUTIE VERRADEN?

Apartheid is afgeschaft, maar de kloof tussen arm en rijk in Zuid-Afrika is groter geworden. Denken de vroegere activisten tegen apartheid dat hun doel is bereikt, of menen ze dat de idealen van toen zijn verkwaamd? Sociale wetenschappers in Zuid-Afrika spraken over 'Thabo's verraad': ze hielden president Thabo Mbeki verantwoordelijk voor de omschakeling naar een vrijemarktpolitiek. Voelen de ex-activisten dat zelf ook zo, of projecteren de academici hun eigen ontgoocheling op hen?

Ineke van Kessel ging terug naar drie groepen mensen die ze twintig jaar geleden in hun strijd tegen de apartheid leerde kennen. Ze waren lid van het United Democratic Front, een koepel van maatschappelijke organisaties die verwant was aan het ANC en die inmiddels is opgeheven. 'De idealen van het ANC en het UDF waren gelijkheid, geen onderscheid tussen rassen, een maatschappij waarin de staat een grote rol zou spelen voor werkgelegenheid en publieke zaken, sterk marxistisch geïnspireerd. Maar tegenwoordig is de kloof tussen arm en rijk nergens ter wereld zo diep als in Zuid-Afrika, en de markt regeert. "Kapitalisme en privatisering, daar hebben we niet voor gevochten", zeggen veel vroegere UDF-leden nu. Ze zijn teleurgesteld. Maar als je doorpraat, geven ze toe dat ze vooral jaloers zijn op oude kameraden. Hoe hebben sommigen de afgelopen jaren veel meer kunnen profiteren van de ontwikkelingen dan anderen, wat hebben ze voor ijzers in het vuur die een ander niet heeft? Het blijkt niet zozeer het 'verraad' aan een politieke koers dat hen dwars zit, als wel de nieuwe ongelijkheid,' vertelt de historica.

Voor kleurlingen, Indiërs en blanken onder de ex-activisten ligt het anders. Vooral voor kleurlingen was het UDF hun eerste politieke thuis. In de strijd tegen apartheid voelden ze zich zwart en zo werden ze ook gezien. Maar het ANC wordt nu gedomineerd door zwart-Afrikaans nationalisme: kleurlingen en Indiërs gelden

Willie Simmers is trouw gebleven aan zijn roeping als gemeenschapsleider. Hij leidt een adviescentrum in Mitchell's Plain, een kleurlingenwijk bij Kaapstad.

Foto: Ineke van Kessel

niet langer als 'zwart'. 'Veel van de voormalige kleurling-activisten uit mijn onderzoek gaat het economisch voor de wind. Maar ze hebben het gevoel dat ze er niet meer bij horen. Voor hun gevoel is het ideaal van de niet-raciale, inclusieve maatschappij inderdaad verraden.'

MISSION ACCOMPLISHED OR THE REVOLUTION BETRAYED?

14 Apartheid has ended but the gulf between rich and poor in South Africa has widened. Do former activists believe their goals have been achieved or do they think that the ideals of the past have been abandoned? Social scientists in South Africa talked of 'Thabo's betrayal': they held President Thabo Mbeki responsible for the shift to free market politics. Is that what former activists feel too, or are scholars projecting their own disillusionment onto them?

Ineke van Kessel returned to talk to three groups of United Democratic Front (UDF) supporters she had met twenty years earlier during the struggle against apartheid. The UDF was close to ANC traditions and ideology. The ideals of the ANC and the UDF, greatly inspired by Marxism, were racial equality and a state-directed economy that would play a large role in public affairs and in creating job opportunities. But the gulf between rich and the poor is nowhere as deep as it is in South Africa today, where the market governs everything. 'Capitalism and privatisation are not what we fought for,' say many former UDF members. They are disappointed. But if you talk longer with them, they admit that they are especially jealous of old comrades. 'How have some benefitted so much more from recent developments than others?', they say. It is not so much the betrayal of a political ideal that bothers them, but this new inequality.

For the Coloureds, Indians and Whites among the former activists it is a different story. Especially for Coloureds, the UDF was their first political home. In the fight against apartheid they identified with black South Africans, and were considered to be so by others. But the ANC is now dominated by Black African nationalism and Coloureds and Indians are no longer seen as 'black'. Ineke van Kessel admits: 'Many of the former Coloured activists I interviewed may be doing well economically but they feel they do not belong any more: their ideal of a non-racial, inclusive society has been betrayed.'

People dress very colorfully for special occasions like weddings.
Photo: Tom van der Leij

Thidiso plays with his toy computer, a present for his seventh birthday (Sekhukhuneland, South Africa)
Photo: Ineke van Kessel

RESEARCHERS AT THE AFRICAN STUDIES CENTRE AND THEIR AREAS OF SPECIALIZATION

Jan Abbink	Ethnicity, conflict and security, religion and politics in Northeast Africa, ethnography, local land issues, (material) culture in the Horn of Africa	Stephen Ellis	Religion and politics, politics and history of Madagascar, contemporary history of South Africa, politics in West Africa
Akinyinka Akinyoade	Demography, public health, human trafficking, and public service delivery with special focus on Nigeria, Ghana, Tanzania, Cameroon	Dick Foeken	Urban poverty, urban agriculture and urban water facilities, Kenya, East Africa
Wouter van Beek	Religion, tourism in Mali, Cameroon and Southern Africa	Jan-Bart Gewald	Social and political history, interaction between people and technology, Southern Africa
Wim van Binsbergen	Modern and traditional African knowledge in connection to globalization	Jan Hoorweg	Culture, environment and economy, East African coast
Inge Brinkman	Contemporary political and social history, history of communication technologies, Angola	Mayke Kaag	Social change, politics and development, Islam, migration, land issues, local governance, West Africa
Mirjam de Bruijn	Mobility, social hierarchy, identity, conflict, communication technology (ICT)	Ineke van Kessel	Democratisation, mass media, social movements, history, South Africa, Ghana
Marleen Dekker	Social networks, (micro) health insurance, land reform, poverty reduction, Zimbabwe, Togo, Ethiopia	Wijnand Klaver	Food and nutrition security, public health, population, basic needs, household economy, urban agriculture, East and West Africa
Ton Dietz	Participative evaluation of development, environment, climate and sustainability, dry land, identity and development, Kenya, Ghana, South Africa	André Leliveld	Social security, (micro) health insurance, economic development, Uganda, Togo, East Africa
Han van Dijk	Forestry and agriculture, natural resources management, political decentralization, law and administration, state formation, conflicts, West Africa	Marcel Rutten	Land governance/titling, water development, resource conflict, tourism, economic development, democratization/elections, Kenya, East Africa
Rijk van Dijk	New religious movements, aids & globalization, youth, African diaspora, Botswana, Ghana	Benjamin Soares	Religion - especially Islam -, history and politics
Jan Kees van Donge	Public administration, democratization, agricultural policy, economic development, East and Southern Africa	Klaas van Walraven	Africa's international relations, interventions, rebellion and elites, history of the 1950s, decolonization, Niger, West Africa

PHD STUDENTS AT THE AFRICAN STUDIES CENTRE AND THEIR AREAS OF SPECIALIZATION (AS OF 31 DECEMBER 2010)

16	Abreham Alemu	Oromo people, oral traditions and identity, oral performance, local-ethnic identity struggles, Western Ethiopia	Walter Gam Nkwi	Social history, technology (ICT), patterns of mobility, Cameroon
	Fatima Diallo	Cyberspace and public law, governance, ICT (Information and Communication Technology), Senegal	Samuel Nteuwusu	Social history, transport and communication, traditional leadership and migration, Ghana, Togo
	Laguerre Djerandi	Human rights, humanitarian action, oil/resources, Chad	Henriette Nyamnjoh	Mobility/migration, ICT, appropriation and domestication in Senegal, Cameroon and South Africa
	Marion Eeckhout	State-business relations, economic transformation strategies, micro-macro linkages, institutional political economics, Burkina Faso, Ghana, Ethiopia, Tanzania	Kiky van Oostrum	Pastoralism, migration, urbanization, social hierarchy, Mauritania, Niger; Cameroon
	Naomi Haynes	Anthropology, religion, Pentecostalism, urban ethnography, social organization, political economy, exchange, value, Zambia	Arnold Pannenburg	Football, Big Men, money, politics, power; Ghana, Cameroon
	Linda van de Kamp	Anthropology, religion, relations Brazil-Africa, family, marriage, sexuality, gender, violence, urban research, Mozambique	Lotte Pelckmans	Social inequality, (social) mobility, migration, slavery, hierarchy, social movements, Mali
	Blandina Kilama	Development economics, poverty, agricultural commodities (cashew), Tanzania	Djimet Seli	Conflict, rebellion, political insecurity, marginalization, mobility, family network, communication, mobile phone, communication technology, Hadjérai, Chad
	Bethuel Kinuthia	Industrialization, foreign direct investment, international trade, econometrics, Kenya, Malaysia	Doreen Setume	Family relationships, cohabitation, gender; Botswana
	Margot Leegwater	Land politics, access to land, rural development, legal system, Rwanda	Robert Simiyu	Urban poverty, gender & livelihoods, urban governance, resource conflicts, elections, Kenya
	Melle Leenstra	Governance, civil society, health care, health care reform, Zambia	Sebastian Soeters	Urbanism, transportation, colonialism, trade, indirect rule, institutions, land, Northern Ghana, Tamale
	Harry Leyten	Religion and society, material culture, Ghana, Nigeria	Evelyne Tegomoh	Visual anthropology, resources and mobility, Cameroon
	Karin Nijenhuis	Land rights, access, mobility of farmers, natural resource management, conflict, climate change, decentralization, Mali	Martin van Vliet	Political parties, parliament, accountability, decentralization, constitutional reforms, Mali, Zambia
	Laurens Nijzink	Time, time perception, political ecology, journalism, Benin, West Africa	Lotje de Vries	Borders, border areas, governance, state building, local government, State agents, anthropology of the state, Southern Sudan

ASC staff members are also partly responsible for the supervision of about 50 other PhD students in the Netherlands and Africa.

MORE INFORMATION

Library

With over one hundred thousand books, the ASC library is one of the largest libraries in the world specialised in Africa. Moreover, it offers:

Connecting Africa: open access via 30,000 links to scientific information on Africa:
www.connecting-africa.net

African Studies Abstracts Online: tens of thousands of summaries of articles from journals, updated quarterly:
www.ascleiden.nl/Library/Abstracts/ASA-Online/AllIssues.aspx

Web files: background information on current themes.

E-docs: online documents published by NGOs, governments, the World Bank and others: <http://opc-ascl.oclc.org>

Film collection: 1200 documentaries, anthropological films and the archive of the Amsterdam Africa in the Picture Festival, with an online catalogue.

Publications

The African Studies Centre produces three series of publications that are published by Brill Academic Publishers:

Africa Yearbook - annual overview of developments per country.

Afrika-Studiecentrum Series - the best work of Africa specialists from within and outside of the ASC in the field of the social sciences and humanities.

African Dynamics - annual overview of studies conducted by the ASC.

Besides this the ASC has two series of its own:

African Studies Collection - books by Dutch and African researchers, including monographs and dissertations

ASC Infosheets - summaries of the outcomes of ASC studies.

The ASC is subsidized by the government, i.e. the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Education, Culture and Science and the Ministry of Economic Affairs, Agriculture and Innovation.

The ASC maintains close ties with Dutch universities and research schools, and plays a key role in the activities of the Netherlands African Studies Association (NVAS) and the Africa-Europe Group for Interdisciplinary Studies (AEGIS).

The ASC has a Board of Governors ('Curatorium') and a Scientific Advisory Council.

Edition	Afrika-Studiecentrum, Januari 2011
Circulation	3000
Production	Marieke van Winden
Text	Dorrit van Dalen
Cartography	DeVink Mapdesign
Design	Heike Slingerland BNO
Photos	Tom van der Leij
Printing	UFB/GrafiMedia
Translation	Afterwords

Addresses

Visiting address Pieter de la Court building, Faculty of Social Sciences,
Wassenaarseweg 52, Leiden

Postal address PO Box 9555,
2300 RB Leiden

Telephone +31 (0) 71-5273372

E-mail asc@ascleiden.nl

Website www.ascleiden.nl